

Forholdet mellom regnskapsmessige og skattemessige begreper i prosjektanalysen

Regnskapspliktige må utarbeide årsregnskap og årsberetning (jfr lærebokens del 1.5.4). Regnskapsloven gir bestemmelsene om dette og dessuten regler for hvordan eiendeler og gjeld skal verdsettes og hvordan årsresultatet skal beregnes. Regnskapslovens regler for verdsetting av eiendeler og gjeld og for målingen av årsresultatet avviker fra skattelovens bestemmelser. Dette gjelder både fastsettelse av skattemessige verdier på eiendeler og gjeld og beregning av skattepliktig nettoinntekt .

Balansen i lærebokens tabell 1.7 viser Tintinis eiendeler og gjeld verdsatt i henhold til regnskapslovens bestemmelser. det samme gjelder resultatoppstillingen i tabell 1.8, som viser Tintinis inntekter, kostnader og differansen mellom inntekter og kostnader (= årsresultatet). I boken er det derimot ingen eksempler på et skatteregnskap, og det er heller ikke rart. Skatteregnskapet er ikke ett bestemt regnskap, men er i realiteten bedriftenes selvangivelse. Den består av et hovedskjema og en rekke vedlegg . Du får et innblikk i skjemaveldet ved å velge Skjemaer på www.skatteetaten.no.

Regnskapslovens regler for fastsetting av verdiene på eiendeler og gjeld tillater atskillig bruk av skjønn. I skatteloven, derimot, er muligheten for å bruke skjønn svært redusert. Og hvis skjønn kan brukes , må det utøves slik at skattyteren må betale MER skatt enn det som er nødvendig (ikke mange vil det!). Skatteloven har altså regler som avklarer hvor stort et selskaps skattepliktige nettoinntekt minimum må være, men gir samtidig rom for at selskaper kan oppgi en enda høyere skattepliktig nettoinntekt (f. eks. ved ikke å kreve fradrag for renter betalt på lån). Dette er bakgrunnen for at skatteloven har regler som fastslår maksimale saldosatser, se Deloitte-nøkkelen på s. 93.

I regnskapsloven er det svært få absolutte bestemmelser for verdsetting av eiendeler og gjeld og målingen av årsresultatet. Bestemmelsen om hvordan avskrivninger skal beregnes viser dette tydelig, siden regnskapsloven kun fastslår: "Anleggsmidler som har begrenset økonomisk levetid, skal avskrives etter en fornuftig avskrivningsplan" (regnskapsloven § 5-3 annet ledd). Dette betyr ikke at det er fritt frem når det gjelder å fastsette nivået på avskrivningene. Likevel er fleksibiliteten betydelig i forhold til å velge høye eller lave avskrivninger (med et påfølgende relativt lavt eller høyt årsresultat).

Når verdsettingsreglene i regnskapsloven og skatteloven ikke er like, vil skattemessige verdier kunne avvike fra regnskapsmessige verdier . Det regnskapsmessige overskuddet før skatt kan derfor avvike fra hva som er grunnlaget for beregningen av inntektsskatten. For å unngå misforståelser, er det hensiktsmessig å bruke begreper som fjerner usikkerheten om hva man henviser til. De vanligste begrepene som brukes i regnskapsmessig og skattemessig sammenheng er vist i tabellen nedenfor (forkortelsene R-verdi og S-verdi er brukt for å forenkle henvisningene i tabellen):

Hva begrepet gjelder:	Vanlige begreper som referer til størrelser definert vha:	
	Regnskapsloven	Skatteloven
Verdien av en eiendel eller en gjeldspost på et bestemt tidspunkt	Bokført verdi = Bokverdi = Regnskapsmessig verdi = Balanseført verdi = R-verdi	Skattemessig verdi = Likningsverdi = Likningsmessig nedskrevet verdi = Saldoverdi = S-verdi
Kostnad i form av en systematisk reduksjon i en eiendels verdi i løpet av en periode	Avskrivning = Regnskapsmessig avskrivning = Endring i R-verdi i løpet av en periode	Saldoavskrivning = Skattemessig avskrivning = Endring i S-verdi i løpet av en periode
Mål på periodens netto verdiskapning	Årsresultat = Resultat etter skatt = Inntekter - kostnader	Skattepliktig nettoinntekt = Alminnelig inntekt = Skattbart overskudd = Skattepliktig inntekt - fradragsberettigede kostnader
Gevinst/tap ved salg av en eiendel	Gevinst/tap = Regnskapsmessig gevinst/tap = Salgssum - R-verdi	skattepliktig gevinst/tap = Salgssum - S-verdi

I lærebokens del 2.10 brukes regnskapsmessige og skattemessige begreper om hverandre. Ut fra sammenhengen begrepene brukes i følger det likevel at de gjelder skattemessige størrelser. Det er nemlig kun skattemessige størrelser som påvirker kontantstrømmen:

- Regnskapsmessige avskrivninger har ingen virkning for skatten. Kun skattemessige avskrivninger godtas som fradragsberettigede kostnader.
- Ved salg av en eiendel kan du gjøre to gevinst/taps beregninger: Regnskapsmessig gevinst eller tap = salgssummen - regnskapsmessige verdi. Denne regnskapsmessige gevinsten eller tapet har ingen betydning for skatten. For å finne ut om et salg av en eiendel får skattemessige virkninger, må du redusere salgssummen med eiendelens skattemessige verdi. Hvis differansen er positiv, har selskapet et skattepliktig gevinst,. Er differansen negativ, foreligger det et fradragsberettiget tap.

John Christian Langli

26.06.2009